

Vild med Ord

Undervisningsmateriale 3.-5. klasse

Der er ikke meget rappenskralde over hende her. Hun er stille og artig

Rembrandt Harmensz van Rijn
Portræt af en 39-årig kvinde, 1632

VELKOMMEN TIL MUSEET

Velkommen til Nivaagaards Malerisamling. Lige nu befinder I jer i Johannes Hages gamle have. Det var Johannes, som stiftede Nivaagaards Malerisamling i 1908.

Her i parken befinder der sig over 100 truede ord! Når et ord er truet, er det på vej til at forsvinde fra det danske sprog. Ordet er simpelthen ved at uddø!! I kan hjælpe de truede ord ved at lære dem at kende og måske begynde at bruge nogle af dem, når I taler sammen.

I dette materiale skal I arbejde med nogle af disse truede ord. I skal også arbejde med parkens spirende ord. Et spirende ord er det modsatte af et truet ord. Det er nemlig et ord, der er på vej ind i sproget. Det er ord, I helt sikkert kender eller har hørt før. Kan I regne ud, hvilke ord der er truede og hvilke ord, der er spirende?

Se drengen på den fine kæphest

Pieter Brueghel d.Y.
Hjemturen fra kermessen, 1620'erne

Den siddende nubier chiller total meget!

Martinus Rørbye
En siddende nubier, Rom, 1839

Den skinke ser fråderen ud!

Pieter Claesz
Opstilling med skinke, 1625

De to forelskede tager sig en hyrde-time sammen

Nicolas Walraven van Hæften
Kærlighedserklæringen, 1706

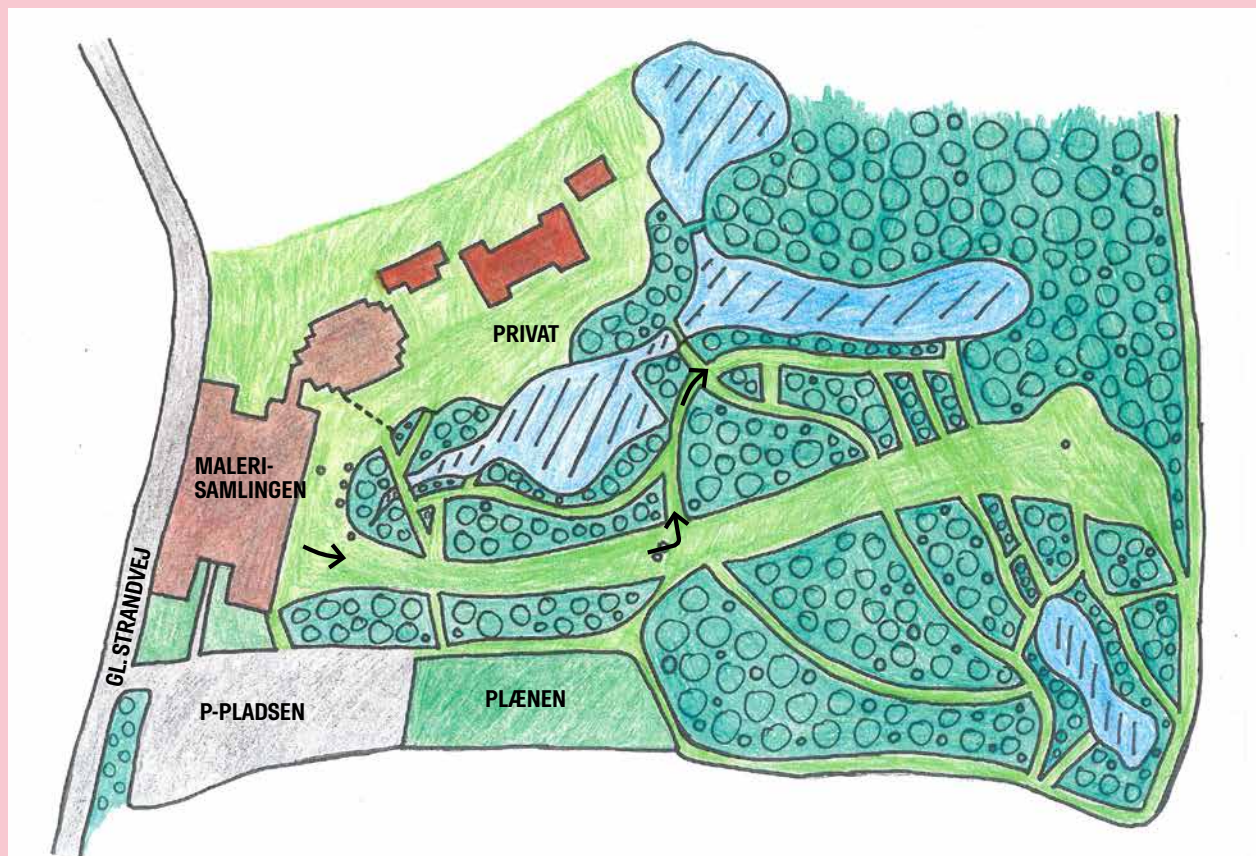
RAP FRA ORDRESERVATET

Vidste I, at Nivaagaards Malerisamling har en husrapper? Han hedder Pelle Jon Møller og er professionel rapper. Han har skrevet denne her rap om museets ordreservat.

Pelle har brugt nogle af ordene fra reservatet i sin rap. Hvilke ord, tror I, er truede? Snak i fællesskab om, hvad Pelle rapper om.

Velkommen til Nivaagaards ordreservat
 For ord vi ikke bruger normalt, da de er mere truede end talt
 I dag vil coolkids ha newshit, ik rester fra en køledisk
 Men nu der er mødepligt for en verbal døgenigt
 Her er hundehoveder ik i kattepine
 Det her er klassens time, stævnemøde for fantasien
 Kan ik lave vand til vin, men kan få alt til at rime
 Det er slut med at landstrygere spiller andenviolin
 Her dykkes der dybt, efter sproglige diamanter
 verbale diskenspringere cirkelsparker firkanter
 Den her går ud til de rødder der ik bliver i jorden
 Det beviser vi gror i takt med spirende ord

Pelle Jon Møller

ORDJAGT

Hvilke truede ord trak I?

Brug 5 min. på at snakke om, hvad I tror, ordene betyder. I må ikke bruge jeres telefon!

I skal nu på jagt i parken efter jeres ord. Sæt kryds på oversigten her, når I finder ordene.

PARKREGLER!

Ligesom Malerisamlingen rummer en masse smukke og sjældne malerier, rummer parken, foruden de mange ord, også en masse smukke og sjældne blomster. De hedder rododendron. Det er derfor vigtigt, at I holder jer på stisystemet, når I går rundt i parken. Så hold afstand til blomsterne og buskene og hjælp os med at passe rigtig godt på Johannes' gamle have.

DE NYE ORD

Find stedet med de spirende ord.

Læs ordene hver især. Sæt jer derefter ned ved en af tønderne og læs teksten nedeunder. Lad én fra gruppen læse højt.

De spirende ord er så nye, at mange af dem endnu ikke har fundet vej ind i vores ord-bøger. Når man begynder at kende ordene og bruge dem, kalder man sådanne nogle ord for slangord! Slang er mest noget man bruger, når man taler med sine venner.

Kender I nogle af ordene i tønderne?

Slang har ofte en kort levetid, men nogle slangord og -udtryk bliver hængende i sproget. I har helt sikkert alle sammen brugt et af de her slangudtryk: "OMG" "Nederen"?

I skal hver især nu udvælge et favorit-spirende-ord. Hvis der ikke lige er et favorit-ord blandt de spirende ord, må I godt vælge jeres helt eget nye (slang-)ord. Måske har I særlige ord eller udtryk, I bruger, når I snakker med jeres venner.

Jeres favorit-spirende-ord (et fra hvert gruppemedlem):

ORDNØRDER!

Gå tilbage til plænen, hvor I startede.
I skal bruge en ordbog eller smartphone til
næste opgave! I skal slå jeres truede ord op
og skrive betydningen ned.

Lorenzo Lotto
Portræt af en mand med rosenkrans, ca. 1520

Wilhelm Marstrand
En flyttedagsscene, 1831

HISTORIER MED MALERIER

I skal nu udvælge to af jeres truede ord. De to truede ord og alle jeres favorit-spirende-ord skal sættes sammen med et maleri fra Nivaagaards Malerisamling. Ved at bruge jeres fantasi og kreativitet skal I skrive en lille historie på 8-10 linjer med udgangspunkt i jeres maleri. Husk at inddrage alle ordene; 2 truede ord og alle spirende ord.

Et godt råd! Inden I går i gang med skriveopgaven, så kig rigtig godt på jeres maleri. Snak i gruppen om, hvad jeres historie skal handle om og udvælg en person fra gruppen, som skriver historien ned. Husk at arbejde sammen om denne her opgave.

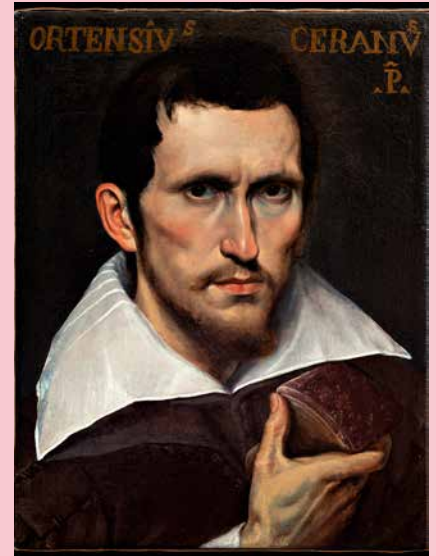
Carl Bloch
En munk, der spejler sig, 1875

Francesco Montemezzano
Portræt af en ung venezianerinde, u.å

Wilhelm Marstrand
En fængselsscene i Rom, 1837

Ortensio Crespi
Portræt af en trykker, 1500-tallet

Wilhelm Marstrand
Romerske borgere forsamlede til lystighed i et osteri, 1839

Carl Bloch
To koner, der taler sammen, 1874

